

LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBOS
KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖS IŠVADA
DĖL TRAKŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS STATYBOS / REMONTO / ATNAUJINIMO /
MODERNIZAVIMO / REKONSTRAVIMO RANGOS DARBŲ / PASLAUGŲ VIEŠŲJŲ
PIRKIMŲ VYKDYMO PROCESUOSE

TURINYS

1. Korupcijos rizikos analizės apimtis ir metodai.....	2
2. Įžanga.....	4
3. Korupcijos rizikos Trakų rajono savivaldybės statybos / remonto / atnaujinimo / modernizavimo / rekonstravimo rangos darbų / paslaugų viešųjų pirkimų vykdymo procesuose.....	6
3.1. Esantis savivaldybės vidaus teisinis reglamentavimas, susijęs su viešųjų pirkimų vykdymu, ne visais atvejais yra išsamus ir sistemiškas, todėl kyla rizika dėl galimo subjektyvaus ir nevienodo teisės normų įvertinimo bei taikymo ar piktnaudžiavimo.....	6
3.2. Ne visais atvejais užtikrinamas viešųjų pirkimų procedūrų, susijusių su statybos / remonto / atnaujinimo / modernizavimo / rekonstravimo rangos darbų / paslaugų įsigijimu Trakų rajono savivaldybėje, organizavimu, skaidrumas ir objektyvumas.....	8
3.3. Ne visais atvejais vykdant statybos / remonto / atnaujinimo / modernizavimo / rekonstravimo rangos darbų / paslaugų viešųjų pirkimų procedūras Trakų rajono savivaldybėje, pagrįstai vykdomi „I tiekėjo“ pirkimai.....	10
3.4. Ne visada užtikrinamas viešųjų pirkimų sutarčių ir papildomų susitarimų tinkamas sudarymas ir keitimas nustatant galutinę sutarties vertę.....	12
3.5. Ne visada užtikrinama viešųjų pirkimų procedūrų, susijusių su statybos / remonto / atnaujinimo / modernizavimo / rekonstravimo rangos darbų / paslaugų įsigijimu Trakų rajono savivaldybėje organizavimo bei šių procedūrų vykdymo kontrolė.....	14
3.6. Ne visais atvejais užtikrinama efektyvi asmenų, dalyvaujančių viešųjų pirkimų procedūrose, viešųjų ir privačių interesų derinimo kontrolė, galimų viešųjų ir privačių interesų konfliktų prevencija.....	17
4. Motyvuotos išvados / pastabos.....	20
5. Pasiūlymai.....	21
6. Analizuotų teisės aktų ir dokumentų sąrašas	23

1. KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖS APIMTIS IR METODAI

Korupcijos rizikos analizė Trakų rajono savivaldybės statybos / remonto / atnaujinimo / modernizavimo / rekonstravimo rangos darbų / paslaugų viešųjų pirkimų vykdymo procesuose atliekama pirmą kartą. Vertinta, ar Trakų rajono savivaldybės numatytasis vidinis teisinis reglamentavimas yra pakankamas, išsamus ir aiškus, kad būtų užtikrintas skaidrus procedūrų, susijusių su statybos / remonto / atnaujinimo / modernizavimo / rekonstravimo rangos darbų / paslaugų viešųjų pirkimų vykdymu ir nebūtų sudaromos prielaidos korupcijos rizikoms kilti, taip pat, Trakų rajono savivaldybės veikla vykdančios minėtas procedūras, bei tokių procedūrų vykdymo kontrolė.

Analizuotas laikotarpis: nuo 2022 m. sausio 1 d. iki 2024 m. lapkričio 1 d.

Tikslas: antikorupciniu požiūriu įvertinti Trakų rajono savivaldybės statybos / remonto / atnaujinimo / modernizavimo / rekonstravimo rangos darbų / paslaugų viešųjų pirkimų vykdymo procesus, nustatyti korupcijos rizikos veiksnius, galinčius sudaryti prielaidas darbuotojams / valstybės tarnautojams ar kitiems asmenims padaryti korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus, taip pat, pateikti rekomendacinio pobūdžio pasiūlymus, kurie padėtų geriau valdyti nustatytus korupcijos rizikos veiksnius ir / ar korupcijos riziką, siekiant minėtos veiklos srities ir / ar procedūrų skaidrumo.

Uždaviniai:

1. Nustatyti teisinio reglamentavimo trūkumus, kurie sudaro prielaidas korupcijai pasireikšti.
2. Išanalizavus praktinę procedūrų vykdymą, nustatyti teisės aktų įgyvendinimo problemas, susijusias su korupcija.
3. Pasiūlyti korupcijos riziką ir / ar jos veiksnius mažinančias priemones.

Objektas: Trakų rajono savivaldybės veiklos procesai, susiję su statybos / remonto / atnaujinimo / modernizavimo / rekonstravimo rangos darbų / paslaugų viešųjų pirkimų vykdymu.

Subjektai: Trakų rajono savivaldybė.

Duomenų rinkimo ir vertinimo metodai:

1. Teisės aktų¹ ir dokumentų turinio analizė.
2. Interviu metodas (subjekto atstovams pateikti klausimai el. paštu², telefonu ar bendraujant susitikimų metu visą analizės atlikimo laikotarpį).
3. Prieinamos informacijos stebėjimas ir analizavimas (valstybės registrai, informacinės sistemos, viešai prieinama informacija, duomenų bazės ir pan.).

¹ Vertinama atsižvelgiant į analizuojamą laikotarpį galiojusias aktualias teisės aktų redakcijas.

² Informacija gauta el. paštu tomas.motieka@stt.lt

Atliekant korupcijos rizikos analizę nagrinėta ir / ar vertinta:

1. Korupcijos rizikos analizės išvados priede Nr. 1 išvardinti teisės aktai, dokumentai ir kita informacija.
2. Subjekto interneto svetainėse skelbiama informacija, susijusi su analizuojamais veiklos procesais.
3. Subjekto raštu³, elektroniniu paštu, telefonu ar bendraujant susitikimų metu pateikta informacija, susijusi su analizuojamais veiklos procesais.
4. Teisės aktų nuostatos, reglamentuojančios subjekto veiklos procesus, kuriuose atliekama korupcijos rizikos analizė.
5. Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos turima ir / ar pasiekiamą informaciją, susijusią su analizuojamais subjekto veiklos procesais.
6. Kita informacija, reikalinga korupcijos rizikos analizei atlikti.

Korupcijos rizikos analizės išvados, padarytos remiantis nurodytų dokumentų ir duomenų analize, vertinant:

1. Sociologinių tyrimų duomenis⁴.
2. Darbuotojų savarankiškumą priimant sprendimus ir sprendimų priėmimo diskreciją.
3. Darbuotojų priežiūros ir kontrolės lygį.
4. Veiklos išorės ir / ar vidaus audito informaciją.
5. Analizuojamose procedūrose dalyvaujančių įstaigų darbuotojų rotacijos lygį.
6. Atliekamos veiklos dokumentavimo reikalavimus.
7. Analizuojamos veiklos, dokumentų viešumą ir prieinamumą visuomenei.
8. STT turimą / prieinamą informaciją, susijusią su veiklos sritimis kuriose atliekama korupcijos rizikos analizė.

Korupcijos rizikos analizės išvados padarytos remiantis nurodytų dokumentų ir duomenų analize. Jei prašomų pateikti dokumentų ar duomenų nebuvo pateikta, laikoma, kad jų nėra.

³ Atsakymai į 2024-11-28 raštą reg. Nr. 4-01-10507.

⁴ Sociologinio tyrimo „[Lietuvos korupcijos žemėlapis 2023/2024](#)“ duomenys.

2. IŽANGA

Viešųjų pirkimų tarnybos (toliau – VPT) duomenimis, pastaraisiais metais įvykdytų pirkimų skaičiai tendencingai didėja nuo 929.018 įvykdytų 2022 metais iki 1.058.976 ir 1.075.556 įvykdytų atitinkamai 2023 ir 2024 metais. Atitinkamai didėja ir įvykusių pirkimų vertės nuo 8.408.978.618 Eur iki 9.116.692.624 Eur ir 9.299.926.033 Eur analogiškai 2023 ir 2024 metais. Atkreiptinas dėmesys į VPT pateikiamas mažos vertės pirkimų (toliau – MVP) rodiklių reikšmes, kur matoma ženklų sudarytų neviešinamų mažos vertės pirkimų sutarčių verčių augimo tendencija nuo 380,8 mln. (33,4 %) 2022 m. iki 748,5 mln. (46,8%)⁵ 2024 m. Įvertinus ir kitus VPT pateikiamus duomenis⁶, matyti, kad „Vieno tiekėjo“ pirkimų dalis 2022-2024 metais vykdytuose viešuosiuose pirkimuose išlieka pakankamai aukšta – apie 44 % (be centralizuotų pirkimų) ir nemažėja. Kaip įtvirtinta Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – VPI) 1 straipsnyje, šio teisinio reguliavimo tikslas – užtikrinti vykdomų viešųjų pirkimų efektyvumą ir skaidrumą. Sąžininga konkurencija laikytina vienu iš svarbiausių skaidrių ir efektyvių viešųjų pirkimų vykdymo pagrindų, o didelė dalis sudarytų neviešinamų mažos vertės sutarčių ir „Vieno tiekėjo“ pirkimų, antikorpociniu požiūriu galėtų būti vertinami kaip rizikingi, nes gali neigiamai paveikti konkurenciją, padidinti įsigyjamų prekių / paslaugų / darbų kainas bei sumažinti galimybes racionaliai, skaidriai ir efektyviai naudoti valstybės lėšas.

STT inicijuojamo sociologinio tyrimo – visuomenės apklausos „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ 2023-2024 m. (toliau – LKŽ) duomenys⁷ atskleidžia, kad, gyventojų nuomone, savivaldybių viešųjų pirkimų skyriai / komisijos yra labiausiai korumpuotos tarp visų savivaldybių skyrių / institucijų. Pasak minėto tyrimo, apklausti įmonių vadovai, taip pat nurodo, jog labiausiai tarp savivaldybių skyrių ir institucijų, korupcija yra paplitusi viešųjų pirkimų vykdymu užsiimančiuose padaliniuose bei viešųjų pirkimų komisijose, o apklaustųjų valstybės tarnautojų nuomone, savivaldybių viešųjų pirkimų skyriai / komisijos, pagal korupcijos paplitimą savivaldybių padaliniuose / institucijose užima 4 vietą iš 12. LKŽ vertinant savivaldos veiklos skaidrumą 35% gyventojų nuomone savivaldybės veikla nėra skaidri. Kad savivaldybių veikla nėra skaidri atitinkamai mano ir 30% įmonių vadovų bei 31% valstybės tarnautojų. Todėl, atsižvelgiant į tai, kas

⁵ Prieiga internete: <https://vpt.lrv.lt/lt/statistika-ir-analize/pirkimu-vykdytoju-zemelapis-svieslente-1/> Paskutinė peržiūra 2025-03-25.

⁶ Prieiga internete: https://vpt.lrv.lt/public/canonical/1741760133/19014/Galutinis_VPT_metine_A_Priedas_25.03.03%201.pdf Paskutinė peržiūra 2025-03-25.

⁷ Prieiga internete: <https://www.stt.lt/analitine-antikorpocine-zvalgyba/lietuvos-korupcijos-zemelapis/7437> Paskutinė peržiūra 2025-03-25.

įvardinta aukščiau, yra ypatingai svarbu užtikrinti VPI 17 straipsnyje įtvirtinto skaidrumo principo įgyvendinimą visų viešųjų pirkimų vykdymo procedūrų metu.

STT įvertinusi Trakų rajono savivaldybės administracijos pateiktą informaciją⁸, nustatė, kad analizuojamu laikotarpiu tarp Trakų rajono savivaldybės vykdytų viešųjų pirkimų, susijusių su statybos / remonto / atnaujinimo / modernizavimo / rekonstravimo rangos darbų / paslaugų įsigijimu, kaip pirkimus laimintis ūkio subjektas, dominuoja tas pats tiekėjas⁹, kuris per 2022-2023 metus laimi 49 % visų minėtos savivaldybės vykdytų analogiško pobūdžio mažos vertės pirkimų. Atkreiptinas dėmesys, kad iš visų Trakų rajono savivaldybės 2022-2024 metai sudarytų statybos / remonto / atnaujinimo / modernizavimo / rekonstravimo darbų sutarčių 31% sudaro žodžiu sudarytos mažos vertės pirkimų sutartys. Taip pat nustatyta, kad egzistuoja tam tikri teisinio reglamentavimo trūkumai, susiję su savivaldybėje vykdomais viešųjų pirkimų procesais bei galintys neigiamai įtakoti objektyvų atitinkamų teisės normų taikymą bei sprendimų priėmimą.

Atkreiptinas dėmesys, kad viešųjų pirkimų vykdymo sritis, ypač savivaldybių veikloje, kuomet valstybės lėšos yra dažnai naudojamos įvairių paslaugų teikimo užtikrinimui, visuomenėje sulaukia nevienareikšmiško vertinimo¹⁰, todėl galėtų būti vertinama kaip socialiai jautri, atsižvelgiant į minėtos veiklos svarbą bendruomenės poreikių tenkinimui ir efektyviam valstybės turto bei lėšų valdymui.

⁸ 2025-01-07 STT reg. Nr. 5-01-158 atsakant į STT 2024-11-28 raštą reg. Nr. 4-01-10507.

⁹ UAB „Trakų šilumos tinklai“.

¹⁰ https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000369255/itartina-sekme-ir-ispustos-kainos-traku-raj-bustus-renovavo-rudeliene-aplinkos-zmogus?fbclid=IwY2xjawGF6hdleHRuA2FlbQIxMQABHVoNtAqIQtJ0CDL_Js5KKO4Jni8UczlBgkB7-N29r8cHr3lGiWgDU0w8kg_aem_fAkCYtJjt0BlxUszdyHYA&sfnsn=wa; <https://www.simasburbulis.lt/>. Paskutinė peržiūra 2025-03-25.

3. KORUPCIJOS RIZIKOS TRAKŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS STATYBOS / REMONTA / ATNAUJINIMO / MODERNIZAVIMO / REKONSTRAVIMO RANGOS DARBŲ / PASLAUGŲ VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ VYKDYMO PROCESUOSE

3.1. Esantis savivaldybės vidaus teisinis reglamentavimas, susijęs su viešųjų pirkimų vykdymu, ne visais atvejais yra išsamus ir sistemiškas, todėl kyla rizika dėl galimo subjektyvaus ir nevienodo teisės normų įvertinimo bei taikymo ar piktnaudžiavimo.

Trakų rajono savivaldybės administracija STT informavo¹¹, kad Trakų rajono savivaldybės viešųjų pirkimų procedūras reglamentuojantys teisės aktai yra skelbiami Trakų rajono savivaldybės tinklalapyje adresu <https://trakai.lt/viesieji-pirkimai/viesieji-pirkimai/42>¹². Įvertinus minėtame tinklalapyje paskelbtą informaciją, nustatyta, kad Trakų rajono savivaldybė, vykdydama viešuosius pirkimus, vadovaujasi, be kita ko, Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašu, patvirtintu Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. 1S-97 (Viešųjų pirkimų tarnybos 2022 m. gruodžio 30 d. įsakymo Nr. 1S-238 redakcija) „Dėl Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašas), Trakų rajono savivaldybės administracijos Viešųjų pirkimų planavimo, organizavimo, atlikimo ir vidaus kontrolės taisyklėmis, patvirtintomis Trakų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2024 m. gegužės 14 d. įsakymu Nr. P3E-105 „Dėl Trakų rajono savivaldybės administracijos Viešųjų pirkimų planavimo, organizavimo, atlikimo ir vidaus kontrolės patvirtintų taisyklių naujos redakcijos tvirtinimo“ (toliau – Viešųjų pirkimų taisyklės), Trakų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. balandžio 1 d. įsakymu Nr. P3E-46 „Dėl viešojo pirkimo komisijos sudėties“ bei Trakų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. P2E-1190 „Dėl mažos vertės pirkimų vykdymo neskelbiamos apklausos būdu procedūrų ir atlikimo“ (toliau – Įsakymas Nr. P2E-1190), kuriuo nustatomos neskelbiamos apklausos būdu vykdomų mažos vertės pirkimų procedūros, rekomendacijos, apribojimai ir tokių viešųjų pirkimų vykdymo kontrolė. Šio Įsakymo Nr. P2E-1190 3.1. papunktyje nurodyta, kad „*3.1. siekiant racionalaus lėšų panaudojimo vykdant pirkimą, kurio vertė nuo 3000 iki 10 000 eurų be PVM, neskelbiamos apklausos būdu kreiptis į ne mažiau nei tris tiekėjus;*“ Tuo tarpu Viešųjų pirkimų taisyklių 18.2. papunktis numato, kad „*18.2. Pirkimams, kurių sutarties vertė neviršija 15 000,00 Eur be PVM, gali būti kreipiamasi žodžiu arba raštu ir į vieną tiekėją.*“, o tų pačių taisyklių 22 punktą nurodo, kad tiekėjų apklausa vykdoma tik

¹¹ Atsakant į 2024-11-28 STT raštą Nr. 4-01-10507.

¹² Paskutinė peržiūra 2025-03-25.

pirkimams, kurių vertė yra nuo 5000 iki 15000 Eur be PVM „22. *Pirkimo organizatorius, įvykdęs tiekėjų apklausą (vertė viršija 5 000,00 Eur be PVM ir neviršija 15 000,00 Eur be PVM)*, užpildo *Tiekėjų apklausos pažymą (Taisyklių 8 priedas).*“ Minėtos Įsakymo Nr. P2E-1190 ir Viešųjų pirkimų taisyklių nuostatos laikytinos prieštaraujančiomis viena kitai, ta apimtimi, kuria apibrėžiamas privalomai reikalaujamų apklausti tiekėjų skaičius atsižvelgiant į numatomo pirkimo vertę. Susipažinus su Trakų rajono savivaldybės administracijos pateiktais analizuojamu laikotarpiu vykdytų viešųjų pirkimų dokumentais ir informacija, pateikta Trakų rajono savivaldybės administracijos pirkimų žurnaluose, nustatyti mažiausiai 7 pirkimai¹³, vykdyti 2023-2024 metų laikotarpiu, kurių metu nesivadovauta Įsakymo Nr. P2E-1190 3.1. papunkčio nuostatomis, o taikytos Viešųjų pirkimų taisyklių nuostatos, nors pirkimo vertės visais minėtais atvejais buvo didesnės nei 3000 Eur be PVM. Taip pat, atkreiptinas dėmesys, minėto Įsakymo Nr. P2E-1190 3.4. papunktis imperatyviai nurodo, kad „3.4. *vykdant pirkimą neskelbiamos apklausos būdu pridėti prie pirkimo medžiagos įvykdyto rinkos tyrimo dokumentus.*“ Toks reglamentavimas sukuria pareigą pirkimo vykdytojui visais atvejais vykdant pirkimą neskelbiamos apklausos būdu atlikti rinkos tyrimą. Tuo tarpu, susipažinus su Viešųjų pirkimų taisyklių nuostatomis, pastebėtina, kad šių taisyklių 21 punktą numato, jog „21. *Pirkimo iniciatorius, rengdamasis pirkimui, privalo atlikti išsamų rinkos tyrimą, reikalingą pirkimo vertei nustatyti (išskyrus ypatingos skubos pirkimus ir pirkimus, kurių finansinė vertė neviršija 5 000,00 Eur (be PVM) ribos).*“ Esantis Trakų rajono savivaldybės teisinis reguliavimas, kuomet du tos pačios galios vidaus teisės aktai skirtingai reglamentuoja tas pačias viešųjų pirkimų procedūras, laikytinas ydingu antikorpuciniu požiūriu, nes nėra aišku, koku konkrečiu atveju rinkos tyrimas privalo būti atliktas, o tai gali sudaryti sąlygas selektyviai taikyti minėtas nuostatas ir / ar piktnaudžiauti pasirenkant galimus tiekėjus, taip pat, dėl prieštarų Trakų rajono savivaldybės vidaus teisės aktų reikalavimų nėra aišku, kada ir kiek tiekėjų būtina apklausti, ar kada privaloma atlikti rinkos tyrimą.

Susipažinus su Trakų rajono savivaldybės administracijos pateiktais analizuojamu laikotarpiu vykdytų viešųjų pirkimų dokumentais ir informacija, pateikta Trakų rajono savivaldybės administracijos pirkimų žurnaluose, nustatyti mažiausiai 2 pirkimai 2022 m.¹⁴, 12 pirkimų 2023 m.¹⁵ ir 10 pirkimų 2024 m.¹⁶ kurių vykdymo procedūrų metu nesivadovauta Įsakymo Nr. P2E-1190 3.4. papunkčio nuostatomis, duomenų apie atliktus rinkos tyrimus nenustatyta, o to paties Įsakymo Nr.

¹³ 2023 m. pirkimai reg. Nr. Trakų rajono savivaldybės pirkimų žurnale: PP-136, PP-388, PP-389; 2024 m. pirkimai reg. Nr. Trakų rajono savivaldybės pirkimų žurnale: PP-203, PP-227, PP-308, PP-410.

¹⁴ 2022 m. pirkimai reg. Nr. Trakų rajono savivaldybės pirkimų žurnale: PP-137 ir PP-506.

¹⁵ 2023 m. pirkimai reg. Nr. Trakų rajono savivaldybės pirkimų žurnale: PP-59, PP-78, PP-136, PP-147, PP-149, PP-320, PP-388, PP-389, PP-390, PP-538, PP-539, PP-548.

¹⁶ 2024 m. pirkimai reg. Nr. Trakų rajono savivaldybės pirkimų žurnale: PP-99, PP-203, PP-227, PP-278, PP-308, PP-309, PP-386, PP-410, PP-512, PP-546.ę

P2E-1190 4 punktu patvirtintos rinkos tyrimo suvestinės formos prie aukščiau įvardintų pirkimų dokumentų nepridedamos, nors pildant atitinkamus pirkimo dokumentus deklaruojama, kad pirkimo objekto rinka yra išanalizuota.

IŠVADA:

Įvertinus pirmiau įvardintus atvejus, teigtina, kad esantis Trakų rajono savivaldybės vidaus teisinis reguliavimas laikytinas ydingu antikorpuciniu požiūriu, nes minėtos nuostatos gali būti skirtingai interpretuojamos ir vertinamos, o tai sukuria galimybes piktnaudžiauti, selektyviai jas taikant viešųjų pirkimų procedūrų vykdymo metu.

PASIŪLYMAS:

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta ir siekiant Trakų rajono savivaldybės vidaus teisinio reguliavimo aiškumo ir sistemiškumo, Trakų rajono savivaldybės administracijai siūlytina, tobulinti atitinkamų vidaus teisės aktų nuostatas pašalinant skirtinguose teisės aktuose įtvirtintus prieštaravimus, susijusius su viešųjų pirkimų vykdymo neskelbiamos apklausos būdu kriterijais ir rinkos tyrimo atlikimo procedūromis.

3.2. Ne visais atvejais užtikrinamas viešųjų pirkimų procedūrų, susijusių su statybos / remonto / atnaujinimo / modernizavimo / rekonstravimo rangos darbų / paslaugų įsigijimu Trakų rajono savivaldybėje, organizavimu, skaidrumas ir objektyvumas.

Įvertinus Trakų rajono savivaldybės administracijos pateiktus analizuojamu laikotarpiu vykdytų viešųjų pirkimų dokumentų duomenis ir informaciją, pateiktą Trakų rajono savivaldybės administracijos viešųjų pirkimų žurnaluose, pastebėtina, kad analizuojamu laikotarpiu vykdytų pirkimų statybos / remonto / atnaujinimo / modernizavimo / rekonstravimo darbams įsigyti, didžiąją dalį sudaro mažos vertės pirkimai vykdyti neskelbiamos apklausos būdu. Atkreiptinas dėmesys, kad Įsakymo Nr. P2E-1190 3.2. papunktyje nurodyta, kad „3.2. **vykdant mažos vertės pirkimus dažniau teikti pirmenybę skelbiamai apklausai ir taikyti kitus pirkimo būdus, siekiant užtikrinti didesnę konkurenciją ir įsigyti prekes, darbus ar paslaugas už mažesnę kainą.**“ Esanti 3.2. papunkčio formulotė, nors ir stokoja konkretumo, nes lingvistiniu požiūriu nėra aiški periodo apibrėžtis „dažniau“, tačiau yra aiškiai suprantamas tokio teisinio reguliavimo tikslas – **užtikrinti didesnę konkurenciją**. Įvertinus aukščiau nurodytą informaciją, nustatyta, kad analizuojamu laikotarpiu iš 117 pirkimų tik 17 buvo vykdyti skelbiamos apklausos būdu, todėl aukščiau nurodyto Įsakymo Nr. P2E-1190 3.2. papunkčio nuostatos įgyvendinimas vertintinas kritiškai, o susiformavusi praktika, kuomet tik 14,5 % pirkimų vykdomi skelbiamos apklausos būdu, gali daryti neigiamą įtaką konkurencijai ir neužtikrinti prekių / paslaugų / darbų įsigijimo už geriausią įmanomą kainą. Taip pat, pastebėtina, kad įgyvendinant Įsakymo Nr. P2E-1190 3.1. papunkčio nuostatą, numatančią, jog

vykdant pirkimą, kurio vertė nuo 3000 iki 10 000 eurų be PVM, neskelbiamos apklausos būdu privalu kreiptis į ne mažiau nei tris tiekėjus, tam tikrais atvejais rinkos tyrimo suvestinėse ir tiekėjų apklausos pažymose nurodoma, kad pateikti pasiūlymus buvo kviečiami tie patys ūkio subjektai¹⁷. Analizuojamu laikotarpiu nustatyti mažiausiai 29 tokie atvejai. Pavyzdžiui, 2022 m. organizuojant teksto nuorodoje Nr. 16 nurodytus pirkimus, apklausiami tie patys ūkio subjektai: UAB „Arversa“, UAB „Statybų šalis“ ir UAB „Trakų šilumos tinklai“. Atkreiptinas dėmesys, kad pastarasis ūkio subjektas per 2022-2023 metus laimi 49 % visų Trakų rajono savivaldybės administracijos vykdytų analogiško pobūdžio mažos vertės pirkimų. Taip pat, pastebėta, kad kreipiantis į tuos pačius tiekėjus, dažniausiai laimėtoju nustatomas vienas ir tas pats ūkio subjektas¹⁸. Be kita ko, pastebėta, kad tam tikrais atvejais¹⁹ pirkimo viešojo pirkimo paraiškoje nurodyta maksimali sutarties vertė visiškai sutampa su laimėjusio dalyvio pasiūlyme pateikta kaina, todėl manytina, kad konkretus tiekėjas dar iki kvietimo dalyvauti apklausoje ir pasiūlymų pateikimo disponuoja informacija apie konkrečiai reikalingus atlikti darbus ir / ar Trakų rajono savivaldybės administracijos numatytą konkrečią pirkimui skirtą savivaldybės biudžeto lėšų sumą ir pateikia pasiūlymą būtent šiai sumai, kuri būna mažesnė nei pateikta kitų viešojo pirkimo konkurso dalyvių. Analizuojamu laikotarpiu nustatyti mažiausiai 17 tokių atvejų. Pavyzdžiui: 2022 m. Trakų rajono savivaldybės pirkimų žurnale 2022-03-31 registruoto pirkimo Nr. PPU-50, kuriuo numatoma įsigyti vidaus patalpų remonto darbus, pirkimo paraiškoje numatoma maksimali sutarties vertė yra 11570,04 Eur su PVM, laimėtojo pasiūlymo suma – 11570,04 Eur su PVM; 2023-12-13 registruoto pirkimo Nr. PPU-290, kuriuo numatoma įsigyti vidaus patalpų remonto darbus, pirkimo paraiškoje numatyta maksimali sutarties vertė yra 11650,62 Eur su PVM, laimėtojo pasiūlymo suma – 11650,62 Eur su PVM; 2023 m. Trakų rajono savivaldybės pirkimų žurnale 2023-07-18 registruoto pirkimo Nr. PPU-114, kuriuo numatoma įsigyti paprastojo remonto darbus, pirkimo paraiškoje numatyta maksimali sutarties vertė yra 15115,87 Eur su PVM, laimėtojo pasiūlymo suma – 15115,87 Eur su PVM; 2024 m. Trakų rajono savivaldybės pirkimų žurnale 2024-02-21 registruoto pirkimo Nr. PPU-30, kuriuo numatoma įsigyti vidaus remonto darbus, pirkimo paraiškoje numatyta maksimali sutarties vertė yra 18147,71 Eur su PVM, laimėtojos pasiūlymo suma – 18147,71 Eur su PVM. Pabrėžtina, kad lokales sąmatas statybos / remonto / atnaujinimo / modernizavimo / rekonstravimo darbams įsigyti sudaro Trakų

¹⁷ 2022 m. pirkimai reg. Nr. Trakų rajono savivaldybės pirkimų žurnale: PPU-3, PPU-4, PPU-5, PPU-86, PPU-93, PPU-94, PPU-222, PPU-246, PPU-278, PPU-290, PPU-293; 2023 m. pirkimai reg. Nr. Trakų rajono savivaldybės pirkimų žurnale: PPU-7, PPU-26, PPU-93, PPU-113, PPU-114, PPU-115, PPU-228, PPU-245, PPU-246, PPU-247; 2024 m. pirkimai reg. Nr. Trakų rajono savivaldybės pirkimų žurnale: PPU-75, PPU-76, PPU-123, PPU-148, PPU-165, PPU-169, PPU-178, PPU-179.

¹⁸ 2022 m. UAB Trakų šilumos tinklai, 2023 m. UAB Trakų šilumos tinklai, 2024 m. UAB Stateam.

¹⁹ 2022 m. pirkimai reg. Nr. Trakų rajono savivaldybės pirkimų žurnale: PPU-50, PPU-51, PPU-222, PPU-246, PPU-278, PPU-290, PPU-293; 2023 m. pirkimai reg. Nr. Trakų rajono savivaldybės pirkimų žurnale: PPU-26, PPU-93, PPU-113, PPU-114, PPU-115, PPU-228; 2024 m. pirkimai reg. Nr. Trakų rajono savivaldybės pirkimų žurnale: PPU-30, PPU-75, PPU-76, PPU-123.

rajono savivaldybės valstybės tarnautojas / darbuotojas, kuris ir teikia pirkimo paraišką bei nurodo, kokia maksimali suma skiriama pirkimui ir kokie potencialūs tiekėjai bus apklausiami ir / ar bus kreipiamasi į vieną tiekėją.

IŠVADA:

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, manytina, kad tam tikrais atvejais rinkos tyrimas ir tiekėjų apklausos galimai yra vykdomos formaliai, neatmetant tikimybės, jog tam tikrų viešųjų pirkimų konkursų laimėtojai gali būti sudaromos palankesnės sąlygos dalyvauti konkrečiame viešojo pirkimo konkurse, o tokios praktikos vertintinos kaip ypatingai ydingos antikorupciniu požiūriu, nes savo esme galimai prieštarauja VPĮ 17 straipsnyje įtvirtintiems viešųjų pirkimų lygiateisiškumo, nediskriminavimo ir skaidrumo principams, kurių įgyvendinimo vykdant viešuosius pirkimus užtikrinimas, be kita ko, yra perkančiosios organizacijos pareiga.

PASIŪLYMAS:

Trakų rajono savivaldybės administracijai, siūlytina užtikrinti, jog būtų įgyvendinti Įsakymo Nr. P2E-1190 3.2. papunktyje numatyti tikslai, o rinkos tyrimų ir tiekėjų apklausų procedūros būtų vykdomos užtikrinant objektyvią potencialių tiekėjų konkurenciją, vertinant kuo platesnę potencialių tiekėjų imtį, kad būtų išvengta bet kokių galimų išskirtinių ir / ar palankių sąlygų formavimo atskiriems ūkio subjektams ar net tokių galimų sąlygų sudarymo regimybės.

3.3. Ne visais atvejais vykdant statybos / remonto / atnaujinimo / modernizavimo / rekonstravimo rangos darbų / paslaugų viešųjų pirkimų procedūras Trakų rajono savivaldybėje, pagrįstai vykdomi „1 tiekėjo“ pirkimai.

Siekiant riboti galimai nepagrįstus ir / ar neplaninius pirkimus iš vieno tiekėjo, Trakų rajono savivaldybės administracija vidaus teisės aktuose yra numačiusi būtinybę dokumentais pagrįsti tokių pirkimų vykdymo poreikį. Įsakymo Nr. P2E-1190 3.1. papunktis reglamentuoja, jog; „**3.1. siekiant racionalaus lėšų panaudojimo vykdant pirkimą, kurio vertė nuo 3000 iki 10 000 eurų be PVM, neskelbiamos apklausos būdu kreiptis į ne mažiau nei tris tiekėjus;**“, o to paties įsakymo 3.3. papunktis nurodo: „**3.3. vykdyti pirkimus iš vieno tiekėjo tik išskirtiniais atvejais, numatytais teisiniame reguliavime, pirkimo dokumentuose privalomai nurodant tokio sprendimo priėmimą pagrindžiančius duomenis, pavyzdžiui, rinkos tyrimo medžiagą, įrodančią, kad rinkoje nėra užtikrinta atitinkamos prekės ar paslaugos konkurencija ar kitus pagrindus;**“, o Viešųjų pirkimų taisyklių priedo Nr. 6 „Pirkimo paraiška“ lentelės punkte Nr. 1 reikalaujama nurodyti dokumentais pagrįstas priežastis, dėl kurių pirkimas vykdomas neplanine tvarka: „**Viešųjų pirkimų plano dalies numeris, kai pirkimas yra planinis arba priežastys, dėl kurių pirkimas vykdomas neplanine tvarka,**

nurodant pagrindžiantį dokumentą“. Įvertinus Trakų rajono savivaldybės administracijos pateiktus analizuojamu laikotarpiu vykdytų viešųjų pirkimų dokumentų duomenis ir informaciją, pateiktą Trakų rajono savivaldybės administracijos viešųjų pirkimų žurnaluose, pastebėtina, kad analizuojamu laikotarpiu Trakų rajono savivaldybės administracija įvykdė 9 pirkimus²⁰ neskelbiamos apklausos būdu kreipiantis tik į vieną potencialų tiekėją, nors vadovaujantis Įsakymo Nr. P2E-1190 3.1. papunkčio nuostatomis turėjo būti apklausti 3 tiekėjai arba vadovaujantis to paties įsakymo 3.3. papunkčio nuostatomis, sprendimas kreiptis tik į vieną pasirinktą tiekėją privalėjo būti pagrįstas atitinkamais duomenimis ir / ar dokumentais. Atkreiptinas dėmesys, kad teksto nuorodoje Nr. 19 vykdytų pirkimų objektai yra paprastojo vidaus remonto, fasado remonto, langų keitimo darbai ar šildymo / vėdinimo / kondicionavimo sistemų įrengimas, taigi tokio pobūdžio darbų / paslaugų pasiūla rinkoje yra pakankamai konkurencinga. Susipažinus su minėtų pirkimų dokumentais, nustatyta, kad, siekiant įvykdyti pirkimą, yra pildoma „Pažyma apie ketinamą pradėti mažos vertės neskelbiamą pirkimą“ arba „Užduotis“, kurios forma numatyta Viešųjų pirkimų taisyklių priede Nr. 7. Atlikus aukščiau įvardintų pirkimų Pažymų apie ketinamą pradėti mažos vertės neskelbiamą pirkimą ir Užduočių turinio analizę, duomenų ir / ar kitų užfiksuotų aplinkybių, pagrindžiančių sprendimą minėtus pirkimus vykdyti neskelbiamos apklausos būdu apklausiant vieną tiekėją, nenustatyta.

Taip pat, atkreiptinas dėmesys, kad tam tikru atveju, vykdamas neplaninį pirkimą²¹, susijusį su viešosios paskirties statinio langų keitimu ir fasado atnaujinimu, kartu su užpildyta Pažyma apie ketinamą pradėti mažos vertės pirkimą yra pateikta ir objekto fotofiksacija. Susipažinus su minėtos Pažymos apie ketinamą pradėti mažos vertės pirkimą turiniu ir įvertinus pateiktą statinio fotofiksaciją, duomenų bei kitų dokumentų, pagrindžiančių priežastis, dėl kurių minėtas pirkimas vykdomas neplanine tvarka kreipiantis į vieną tiekėją, nenustatyta. Taip pat, duomenų apie Viešųjų pirkimų taisyklių priedo Nr. 6 „Pirkimo paraiška“ lentelės, kurios punkte Nr. 1 reikalaujama nurodyti dokumentais pagrįstas priežastis, dėl kurių pirkimas vykdomas neplanine tvarka, pildymą – nenustatyta. Manytina, kad langų keitimo ir fasado atnaujinimo darbai, kuriuos buvo siekiama įsigyti vykdamas minėtą viešąjį pirkimą, nebuvo skubūs, avarinio pobūdžio, todėl galėjo būti suplanuoti iš anksto, o pirkimas galėjo būti vykdomas, kitu, skaidresnę konkurenciją užtikrinančiu būdu, pavyzdžiui vadovaujantis Įsakymo Nr. P2E-1190 3.1. papunkčio nuostatomis.

IŠVADA:

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, manytina, kad neužtikrinus Trakų rajono savivaldybės vidaus teisinio reguliavimo pirmiau įvardintų nuostatų įgyvendinimo bei objektyviai dokumentais

²⁰ 2023 m. pirkimai reg. Nr. Trakų rajono savivaldybės pirkimų žurnale: PP-136, PP-147, PP-149, PP-388, PP-389, PP-539; 2024 m. pirkimai reg. Nr. Trakų rajono savivaldybės pirkimų žurnale: PP-203, PP-308, PP-309.

²¹ 2024 m. pirkimas reg. Nr. Trakų rajono savivaldybės pirkimų žurnale: PPU-52.

nepagrindžiant sprendimų vykdyti pirkimus iš vieno tiekėjo, sukuriamos sąlygos kilti neracionalaus lėšų panaudojimo bei konkurencijos ribojimo, neteisėtų susitarimų rizikoms.

PASIŪLYMAS:

Siekiant mažinti neskelbiamos apklausos būdu vykdomų pirkimų iš vieno tiekėjo, kurie patys savaime yra korupciniu požiūriu rizikingesni, skaičių, Trakų rajono savivaldybės administracijai siūlytina pirkimų planavimo dokumentuose numatyti konkretų skaitinį rodiklį, kuriuo vadovaujantis būtų ribojamas neskelbiamos apklausos būdu iš vieno tiekėjo vykdomų pirkimų skaičius. Taip pat, siūlytina įdiegti drausmine / tarnybine atsakomybe pagrįstą paskesnės viešųjų pirkimų procedūrų kontrolės mechanizmą savivaldybėje.

3.4. Ne visada užtikrinamas viešųjų pirkimų sutarčių ir papildomų susitarimų tinkamas sudarymas ir keitimas nustatant galutinę sutarties vertę.

VPĮ 89 straipsnio 2 dalis numato, kad „2. **Pirkimo sutartis** ar preliminarioji sutartis jos galiojimo laikotarpiu taip pat **gali būti keičiama** pagal šį įstatymą **neatliekant naujos pirkimo procedūros, nereikalaujant patikrinti, ar nėra šio straipsnio 4 dalies 1–4 punktuose nurodytų aplinkybių, tačiau yra visos šios sąlygos kartu:**

- 1) bendra atskirų pakeitimų pagal šį punktą vertė neviršija atitinkamų tarptautinio pirkimo vertės ribų, nurodytų šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje;*
- 2) bendra atskirų pakeitimų pagal šį punktą vertė neviršija 10 procentų pradinės pirkimo sutarties ar preliminariosios sutarties vertės prekių ar paslaugų pirkimo atveju ir 15 procentų – darbų pirkimo atveju;*
- 3) pakeitimu iš esmės nepakeičiamas pirkimo sutarties ar preliminariosios sutarties pobūdis.“*

Trakų rajono savivaldybės Viešųjų pirkimų taisyklių 55.2 papunktis numato, kad „55.2. *sutartis gali būti pakeista tik išimtiniais ir labai pagrįstais, Įstatymo 89 straipsnyje nurodytais atvejais. Jeigu sutartyje išperkami numatyti kiekiai ar pasiekama sutartyje numatyta suma - vykdomas naujas pirkimas.*“ Susipažinus su Trakų rajono savivaldybės administracijos pateiktais analizuojamu laikotarpiu vykdytų viešųjų pirkimų dokumentų duomenimis ir informacija, pateikta Trakų rajono savivaldybės administracijos viešųjų pirkimų žurnaluose, nustatyta, kad 2024 m. įvykdžius mokymo paskirties pastato, esančio adresu Trakų g. 66a, Senieji Trakai, Trakų r. sav. kapitalinio remonto rangos darbų viešąjį pirkimą²² 2024 m. liepos 1 d. tarp Trakų rajono savivaldybės administracijos ir UAB „Conlista“ buvo sudaryta Mokymo paskirties pastato, Trakų g. 66a, Senieji

²² 2024 m. pirkimas reg. Nr. Trakų rajono savivaldybės pirkimų žurnale: PPU-56.

Trakai, Trakų r. sav. kapitalinio remonto darbų viešojo pirkimo sutartis Nr. T1E-159²³, kurios vertė yra 186.435,29 Eur su PVM. Tų pačių metų lapkričio 27 d. Trakų rajono savivaldybės administracija ir UAB „Conlista“ sudarė susitarimą Nr. T1E-159-3 aukščiau įvardintos sutarties pagrindu papildomų darbų pirkimui ir sutarė dėl galutinės kainos už darbus 228.529,18 Eur su PVM. Aukščiau nurodytas VPĮ 89 straipsnio 2 dalies 2 punktas numato, kad bendra atskirų pakeitimų vertė negali viršyti 15 procentų viešojo pirkimo sutarties darbų pirkimo atveju. Atsižvelgiant į matematinius apskaičiavimus galutinė sutarties vertė su papildomu susitarimu pritaikius 15 procentų ribą, numatytą VPĮ 89 straipsnio 2 dalies 2 punkte turėtų sudaryti 214.400,58 Eur su PVM, taigi numatyta 228.529,18 Eur su PVM suma VPĮ numatytas vertės ribas viršija 14.128,60 Eur su PVM. Paminėtina, kad, KRA išvados projekto derinimo metu, Trakų rajono savivaldybės administracija pateikė nuomonę, kad aprašomuoju atveju „*galima taikyti ir LR VPĮ 89 str. 1d. 2 punktą. Šioje situacijoje juo ir vadovautasi.*“ STT vertinimu, selektyviu palankesnių konkrečiau teisės akto normų taikymu neturėtų būti siekiama vengti VPĮ pirkimui nustatytos tvarkos taikymo, taip pat ir atsižvelgiant į pačios savivaldybės Viešųjų pirkimų taisyklėse įtvirtintas nuostatas, kurių 55.2 papunktis numato, kad „*55.2. sutartis gali būti pakeista tik išimtiniais ir labai pagrįstais, Įstatymo 89 straipsnyje nurodytais atvejais. Jeigu sutartyje išperkami numatyti kiekiai ar pasiekama sutartyje numatyta suma - vykdomas naujas pirkimas.*“ Taip pat, paminėtina, kad VPĮ 89 str. 1d. 2 punkto nuostatos įtvirtina, jog: „*2) kai būtina iš to paties tiekėjo pirkti papildomų darbų, paslaugų ar prekių, kurie nebuvo įtraukti į pirminį pirkimą, kai yra visos šios sąlygos kartu:*

a) tiekėjo pakeitimas negalimas dėl ekonominių ar techninių priežasčių, tokių kaip pagal pirminį pirkimą įsigytos įrangos, paslaugų ar įrenginių pakeičiamumo ir sąveikumo reikalavimų užtikrinimas, ir dėl to, kad perkančiajai organizacijai sukeltų didelių nepatogumų ar nemažą išlaidų dubliavimą;

b) atskiro pakeitimo vertė neviršija 50 procentų pradinės pirkimo sutarties ar preliminariosios sutarties vertės. Tokiais pakeitimais negali būti siekiama išvengti šiame įstatyme pirkimui nustatytos tvarkos taikymo;“, tačiau pabrėžtina, kad įvertinus pirmiau įvardintos sutarties pakeitimų²⁴ turinį, konkrečių ir pagrįstų techninių ir / ar ekonominių pakeitimų priežasčių nenustatyta.

²³ Prieiga internete:

https://eviesiejiirkimai.lt/index.php?option=com_vptpublic&task=sutartys&Itemid=109&filter_show=1&filter_limit=10&vpt_unite=&filter_tender=&filter_number=&filter_proctype=&filter_dok_id=&filter_authority=&filter_jarcode=181626536&filter_purchaseCode=&filter_cpv=&filter_valuefrom=&filter_valueto=&filter_contractdate_from=&filter_contractdate_to=&filter_expirationdate_from=&filter_expirationdate_to=&filter_supplier=&filter_supplier_jarcode=302315841&filter_agreement_type= paskutinė peržiūra 2025-04-17.

²⁴ 2024 m. rugpjūčio mėn. 22 d. Nr. T1E-159-1; 2024 m. lapkričio mėn. 27 d. Nr. T1E-159-1; 2024 m. lapkričio mėn. 27 d. Nr. T1E-159-2.

IŠVADA:

Atsižvelgus į tai, kas išdėstyta, manytina, kad keičiant sudarytas viešųjų pirkimų sutartis neužtikrinus tinkamos jų įvykdymo finansinės kontrolės, gali kilti neracionalaus lėšų panaudojimo ir / ar lėšų iššvaistymo bei dirbtinai sukuriama darbų poreikio, neteisėtų susitarimų rizikos.

PASIŪLYMAS:

Trakų rajono savivaldybės administracijai siūlytina teisinėmis ir / ar organizacinėmis priemonėmis tobulinti sutarčių vykdymo priežiūros mechanizmą, įtraukiant į sutarčių atnaujinimo / pratęsimo procedūras už savivaldybės biudžeto vykdymą bei lėšų apskaitą ir biudžeto finansinių išteklių kontrolę bei viešųjų pirkimų planavimą bei keičiamų sutarčių vykdymą atsakingus savivaldybės administracijos tarnautojus.

3.5. Ne visada užtikrinama viešųjų pirkimų procedūrų, susijusių su statybos / remonto / atnaujinimo / modernizavimo / rekonstravimo rangos darbų / paslaugų įsigijimu Trakų rajono savivaldybėje organizavimo bei šių procedūrų vykdymo kontrolė.

VPI 97 straipsnyje įtvirtintos nuostatos, susijusios su perkančiųjų organizacijų atsakomybe ir pirkimų vidaus kontrole. Minėto straipsnio 1 dalyje nurodoma, kad „1. Už perkančiosios organizacijos atliekamus pirkimus atsako perkančiosios organizacijos vadovas.“, o to paties straipsnio 3 dalis reglamentuoja: „3. Pirkimų vidaus kontrolės procese dalyvaujantys asmenys (perkančiosios organizacijos struktūriniai padaliniai) nurodomi, jų funkcijos, atsakomybė ir atskaitomybė apibrėžiama perkančiosios organizacijos patvirtintame pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės tvarkos apraše. <...>“ Trakų rajono savivaldybės Viešųjų pirkimų taisyklių II skyriuje „Viešųjų pirkimų vidaus kontrolės organizavimas“ tik formaliai įtvirtinta perkančiosios organizacijos vadovo ir perkančiosios organizacijos darbuotojų, dalyvaujančių viešųjų pirkimų procedūrose, atsakomybė, nurodomi pirkimų procese ir vidaus kontrolės sistemoje dalyvaujantys asmenys, pirkimų dokumentų saugojimo tvarka. Susipažinus su minėtų taisyklių II skyriuje numatytu Trakų rajono savivaldybės viešųjų pirkimų teisiniu reglamentavimu, vertintina, kad toks reglamentavimas stokoja išsamumo ir konkretumo, nes, atsižvelgus į VPI 97 straipsnio 3 dalį, nėra numatyta pirmiau nurodytų asmenų vykdomų funkcijų bei atskaitomybės.

Paminėtina, kad Viešųjų pirkimų taisyklėse²⁵ yra įvardijamas ir „prevencinę pirkimų kontrolę atliekantis asmuo“, nepaminėtas Viešųjų pirkimų taisyklių II skyriuje, kurio tam tikros funkcijos ir atskaitomybė nurodytos skirtinguose minėtų skyriuose, tačiau pažymėtina, kad nesant nuosekliai įtvirtintų prevencinę pirkimų kontrolę atliekančio asmens funkcijų, įgaliojimų,

²⁵ Viešųjų pirkimų taisyklių 29.1. papunktis, 39-41 punktai, 66 punktas, 66.8. papunktis ir 69 punktas.

atskaitomybės ir tokios kontrolės procedūrų vykdymo terminų, numatytas Trakų rajono savivaldybės vidaus teisinis reglamentavimas laikytinas fragmentišku, nes neįgalina efektyvios vidaus kontrolės sistemos, kuri užtikrintų Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatyme nurodytų vidaus kontrolės tikslų pasiekimo per visą viešųjų pirkimų vykdymo procesą – nuo pasirengimo pirkimui iki pirkimo sutarties įvykdymo, kaip numatyta VPI 97 straipsnio 3 dalyje. Taip pat, pastebėtina, kad Viešųjų pirkimų taisyklių 41 punkte reglamentuota, kad *„41. Prevencinę pirkimų kontrolę atliekantis asmuo, esant poreikiui ar būtinybei, ne rečiau kaip 5 metus gali inicijuoti išorės audito Perkančiosios organizacijos pirkimų veiklai patikrinti paslaugų pirkimą.“*. Trakų rajono savivaldybės administracija STT informavo²⁶, kad analizuojamu laikotarpiu vidaus ir / ar išorės auditų, pirkimų procedūroms tikrinti, nevykdyta. Pažymėtina, kad duomenų apie kitų, analizuojamu laikotarpiu, prevencinę pirkimų kontrolę atliekančio asmens vykdytų funkcijų ar atliktų patikrinimų, nenustatyta. Atkreiptinas dėmesys, kad Trakų rajono savivaldybės administracija pateikė informaciją²⁷, jog savivaldybėje vykdant viešuosius pirkimus, susijusių su statybos / remonto / atnaujinimo / modernizavimo / rekonstravimo rangos darbų / paslaugų įsigijimu interesų konfliktų nekilo, nusišalinimų nebuvo, darbo drausmės pažeidimų nenustatyta. Taip pat atkreiptinas dėmesys į analizuojamu laikotarpiu viešojoje erdvėje pasirodžiusią informaciją²⁸ apie Trakų rajono savivaldybės administracijos 2024 metais vykdytus socialinių būstų remonto darbų viešuosius pirkimus. Nurodoma, kad Trakų rajono savivaldybės administracijos socialinių būstų remonto darbų pirkimus laimi ta pati įmonė²⁹, registruota Šakių rajone ir turinti tik vieną darbuotoją³⁰, kurios vadovas yra buvusios Trakų rajono merės E. Rudelienės aplinkos žmogus, o pirkimai vykdyti dar jai užimant mero pareigas. STT, įvertinus 2024 m. Trakų rajono savivaldybės pirkimų žurnale pateiktus duomenis, nustatė, kad analizuojamu laikotarpiu MB „DU Bau“ yra laimėjusi mažiausiai 4 Trakų rajono savivaldybės vykdytus viešuosius pirkimus susijusius su remonto darbų įsigijimu. Minėti pirkimai vykdyti neskelbiamos apklausos būdu ir visais atvejais laimėtoju pripažįstama aukščiau minėta įmonė. Pažymėtina, kad STT turimais duomenimis³¹, analizuojamu laikotarpiu, Trakų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2024 m. spalio 14 d. įsakymu Nr. P2E-490 „Dėl darbo grupės sudarymo“ buvo sudaryta darbo grupė (toliau – Darbo grupė) Trakų rajono savivaldybės specialisto veiksams, vykdant pirmiau įvardintus viešuosius pirkimus, įvertinti, kuri parengė 2024

²⁶ Atsakant į 2024-11-28 STT raštą Nr. 4-01-10507.

²⁷ Atsakant į 2024-11-28 STT raštą Nr. 4-01-10507

²⁸ LRT 2024-10-23 reportažas. Prieiga internete: https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000369255/itartina-sekme-ir-ispustos-kainos-traku-raj-bustus-renovavo-rudelienes-aplinkos-zmogus?fbclid=IwY2xjawGF6hdleHRuA2FlbQlXMQABHVoNtAqIQtJ0CDL_Js5KKO4Jni8Ucz1BgkB7-N29r8cHr3IGiWgDU0w8kg_aem_fAkCYtJjt0B1xUszdyHYA&sfnsn=wa Paskutinė peržiūra 2025-05-22.

²⁹ MB „DU Bau“ Įm. k. 306318429

³⁰ Rekvizitai.lt duomenys, prieiga internete: https://rekvizitai.vz.lt/imone/du_bau/ paskutinė peržiūra 2025-05-22.

³¹ 2024-11-27 Trakų rajono savivaldybės raštas Nr. AP3E-4582 (STT reg. Nr 5-01-13673).

m. spalio 23 d. atlikto tyrimo išvadą Nr. AP8-437 (toliau – Išvada), kurios pagrindu minėtam Trakų rajono savivaldybės specialistui 2024 m. lapkričio 21 d. buvo skirtas įspėjimas Nr. AP8-461, kuriuo specialistas įspėjamas apie galimą darbo sutarties nutraukimą (atleidimą iš pareigų) padarius antrą tokio paties pobūdžio darbo pareigų pažeidimą per ateinančius dvylika mėnesių nuo pirmojo pažeidimo nustatymo dienos. Išvadoje įvertinta, kad pirmiau minėtas Trakų rajono savivaldybės specialistas, vykdydama viešųjų pirkimų procedūras, neatsakingai įvertino numatytus remonto darbus ir juos išskaidė į atskirus pirkimus pažeidžiant vidinio teisės akto reikalavimus bei nesilaikė vidinio teisės aktu patvirtintų Viešųjų pirkimų planavimo, organizavimo, atlikimo ir vidaus kontrolės taisyklių nustatytų reikalavimų, t. y. : Darbo grupei įvertinus atitinkamus duomenis matyti, kad pirkimą laimėjęs tiekėjas kvietimo dalyvauti pirkime metu nepateikė savo pasiūlymo ir darbų sąmatos arba organizatorius pateikė savo parengtas sąmatas pasirinktiems tiekėjams siekiant sumažinti pasirinkto tiekėjo konkurenciją kitų tiekėjų atžvilgiu; Keturiuose iš penkių pirkimų kvietimai dalyvauti pirkime tiekėjams raštu ir žodžiu, bei jų pateikti pasiūlymai buvo pateikti prieš pirkimo dokumentų užpildymą ir pasirašymą, nesilaikant procedūrų eigos; Keturiuose iš penkių pirkimų perkant remonto darbus kreipėsi į tuos pačius 3 teikėjus, nesvarstant kitų teikėjų, tokiu būdu apribojo tiekėjų konkurenciją ir neužtikrino darbų įsigijimo už galimą mažiausią kainą; Tam tikro pirkimo metu buvo taikoma nepagrįstai aukšta kaina, Darbo grupė nustatė, kad tokios rūšies darbų vertė yra mažesnė. Pastebėtina tai, kad Darbo grupė pateikė rekomendacijas, susijusias su Trakų rajono savivaldybės vidinio reglamentavimo tobulinimu bei griežtesnės kontrolės viešųjų pirkimų atlikimo srityje vykdymu, tačiau paminėtina ir tai, kad Trakų rajono savivaldybės administracija informacijos STT apie šių rekomendacijų įgyvendinimą nepateikė. Atsižvelgus į tai, kad Viešųjų pirkimų taisyklėse nuosekliai įtvirtintų prevencinę pirkimų kontrolę atliekančio asmens funkcijų, įgaliojimų, atskaitomybės ir tokios kontrolės procedūrų vykdymo terminų nėra numatyta bei įvertinus pirmiau pateiktą informaciją, manytina, kad Trakų rajono savivaldybės administracijos vykdomų viešųjų pirkimų procedūrų kontrolė yra nepakankama.

IŠVADA:

Atsižvelgus į tai, kas išdėstyta, teigtina, kad viešųjų pirkimų procedūrų, susijusių su statybos / remonto / atnaujinimo / modernizavimo / rekonstravimo rangos darbų / paslaugų įsigijimu Trakų rajono savivaldybėje priežiūra bei kontrolė galimai yra nepakankama, o tai gali sudaryti sąlygas piktnaudžiauti vykdant viešųjų pirkimų procedūras, proteguoti atskirus ūkio subjektus bei neefektyviai naudoti savivaldybės biudžeto lėšas.

PASIŪLYMAS:

Trakų rajono savivaldybei siūlytina tobulinti teisinį reglamentavimą įtvirtinant konkrečias prevencinę pirkimų kontrolę atliekančio asmens teises ir pareigas, funkcijas, įgaliojimus,

atskaitomybę ir jo vykdomos kontrolės procedūrų terminus bei teisinėmis / organizacinėmis priemonėmis tobulinti vykdomos paskesnės viešųjų pirkimų procedūrų kontrolės mechanizmus, o siekiant savivaldybės vykdomų viešųjų pirkimų procesų viešumo bei skaidrumo, konkrečiu pasirinktu periodiškumu vykdyti minėtos srities vidaus / išorės auditus ir viešinti atliktų auditų rezultatus.

3.6. Ne visais atvejais užtikrinama efektyvi asmenų, dalyvaujančių viešųjų pirkimų procedūrose, viešųjų ir privačių interesų derinimo kontrolė, galimų viešųjų ir privačių interesų konfliktų prevencija.

Trakų rajono savivaldybės administracija STT informavo³², kad Trakų rajono savivaldybės viešųjų pirkimų procedūras reglamentuojantys teisės aktai ir kita su viešaisiais pirkimais susijusi informacija yra skelbiami Trakų rajono savivaldybės tinklalapyje adresu <https://trakai.lt/viesieji-pirkimai/viesieji-pirkimai/42>³³. Susipažinus su šiame tinklalapyje patalpinta informacija, nustatyta, kad be kitų dokumentų yra paskelbtas Trakų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. balandžio 1 d. įsakymas Nr. P3E-46 „Dėl viešojo pirkimo komisijos sudėties“, kuriuo patvirtinama Trakų rajono savivaldybės administracijos Viešojo pirkimo komisija³⁴ (toliau – Viešojo pirkimo komisija). Įvertinus minėto įsakymo turinį, nustatyta, kad trys iš šešių Viešojo pirkimo komisijos narių yra paskirti iš to paties Trakų rajono savivaldybės administracijos struktūrinio padalinio – Trakų rajono savivaldybės Teisės, personalo, civilinės metrikacijos ir viešųjų pirkimų skyriaus (toliau – Teisės, personalo, civilinės metrikacijos ir viešųjų pirkimų skyrius). Minėtame įsakyme nurodomos šių trijų savivaldybės tarnautojų pareigos – Teisės, personalo, civilinės metrikacijos ir viešųjų pirkimų skyriaus specialistė, vyriausioji specialistė ir teisininkas. Atkreiptinas dėmesys, kad įvertinus Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos Privačių interesų registro (toliau – PINREG) duomenis³⁵, nustatyta, kad vienas iš pirmiau įvardintų Trakų rajono savivaldybės administracijos tarnautojų – Teisės, personalo, civilinės metrikacijos ir viešųjų pirkimų skyriaus teisininkas, nuo 2021 m. rugsėjo 7 dienos deklaruoja einantis Trakų rajono savivaldybės administracijos Teisės, personalo, civilinės metrikacijos ir viešųjų pirkimų skyriaus vedėjo pareigas. Analogiška informacija pateikiama ir Trakų rajono savivaldybės internetinės svetainės skiltyje

³² Atsakant į 2024-11-28 STT raštą Nr. 4-01-10507.

³³ Paskutinė peržiūra 2025-05-06

³⁴ Prieiga internete: <https://teisineinformacija.lt/trakai/document/72134> paskutinė peržiūra 2025-05-06.

³⁵ Prieiga internete: <https://pinreg.vtek.lt/app/pid-perziura/3c7ef709-3460-4e00-b9b1-1c37665d3760> paskutinė peržiūra 2025-05-06.

„Struktūra ir kontaktai“³⁶, kur nurodoma, jog minėtas asmuo eina Trakų rajono savivaldybės administracijos Teisės, personalo, civilinės metrikacijos ir viešųjų pirkimų skyriaus vedėjo pareigas. Esanti situacija, kuomet trys iš šešių komisijos narių yra paskirti į Viešųjų pirkimų komisiją iš vieno struktūrinio padalinio ir, be kita ko, susiję tarpusavyje tiesioginio pavaldumo santykiais, antikorupciniu požiūriu laikytina ydinga, nes gali neigiamai įtakoti komisijos atliekamų procedūrų nešališkumą ir priimamų sprendimų objektyvumą.

Be kita ko, įvertinus Trakų rajono savivaldybės administracijos pateiktus analizuojamu laikotarpiu vykdytų viešųjų pirkimų dokumentų duomenis ir informaciją, pateiktą Trakų rajono savivaldybės administracijos viešųjų pirkimų žurnaluose, pastebėtina, kad analizuojamu laikotarpiu vykdytų pirkimų statybos / remonto / atnaujinimo / modernizavimo / rekonstravimo darbams įsigyti, mažiausiai 78 pirkimus iš 117 (67%) organizavo ir vykdė tas pats Trakų rajono savivaldybės administracijos tarnautojas, o iš minėtų 78 pirkimų 32 atvejais (41%) sutartys sudaromos su tuo pačiu tiekėju. Be kita ko, iš pirmiau nurodytų pirkimų, tam tikrais atvejais³⁷ viešojo pirkimo paraiškoje nurodyta maksimali sutarties vertė visiškai sutampa su laimėjusio dalyvio pasiūlyme pateikta kaina, todėl manytina, kad konkretus tiekėjas dar iki kvietimo dalyvauti apklausoje ir pasiūlymų pateikimo disponuoja informacija apie konkrečiai reikalingus atlikti darbus ir / ar apie konkrečią pirkimui skirtą savivaldybės biudžeto lėšų sumą ir pateikia pasiūlymą būtent šiai sumai, kuri būna mažesnė nei pateikta kitų viešojo pirkimo konkurso dalyvių. STT vertinimu, atsižvelgus į tokią vieno tarnautojo vykdomų viešųjų pirkimų procedūrų dinamiką, šių procedūrų tęstinumą ir nepakankamai efektyvią minėtų procedūrų kontrolę bei ilgalaikę tarpusavio komunikaciją su tais pačiais ūkio subjektais, gali kilti sąlygos formuotis neformaliems ryšiams, kurie, savo ruožtu, gali turėti neigiamos įtakos Trakų rajono savivaldybės administracijos tarnautojų priimamų sprendimų objektyvumui.

Taip pat, atkreiptinas dėmesys, kad ne visais atvejais Trakų rajono savivaldybėje viešuosius pirkimus vykdę asmenys, tinkamai deklaruoja privačius interesus. Deklaruojančių asmenų, kaip jie suprantami Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo (toliau – VPIDĮ) kontekste, privačių interesų atskleidimas yra ypatingai svarbus siekiant užtikrinti, kad priimant sprendimus pirmenybė būtų teikiama viešiesiems interesams ir būtų užkirstas kelias kilti interesų konfliktams bei plisti korupcijai. Minėto įstatymo 3 straipsnyje įtvirtintos deklaruojančių asmenų pareigos, tarp kurių, be kita ko, pareiga teisės aktų nustatyta tvarka ir priemonėmis vengti interesų konflikto ir elgtis taip, kad nekiltų abejonių, kad toks konfliktas yra, bei pareiga VPIDĮ nustatyta tvarka deklaruoti privačius interesus. Susipažinus PINREG pateikta informacija³⁸ nustatyta, kad

³⁶ Prieiga internete: <https://trakai.lt/struktura-ir-kontaktai/738/teisės-personalo-civilinės-metrikacijos-ir-viesuju-pirkimu-skyrius/d21> paskutinė peržiūra 2025-05-06.

³⁷ 2022 m. pirkimai reg. Nr. Trakų rajono savivaldybės pirkimų žurnale: PPU-50, PPU-51, PP-137; 2023 m. pirkimai reg. Nr. Trakų rajono savivaldybės pirkimų žurnale: PPU-113, PPU-114.

³⁸ Prieiga internete: <https://pinreg.vtek.lt/app/deklaraciju-paieska> paskutinė peržiūra 2025-05-07.

PINREG duomenų apie Trakų rajono savivaldybės tarnautojų / darbuotojų M. G., R. Z., R. B., S. J.³⁹, kurių atžvilgiu taikytinos VPIDĮ 4 straipsnio 3 dalies 10 punkto bei tuo paties įstatymo 5 straipsnio 6 dalies nuostatos, privačių interesų deklaracijas PINREG nerasta. Manytina, kad minėtiems asmenims, galimai pažeidus VPIDĮ nuostatas ir viešai neatskleidus visų galimų savo privačių interesų, negali būti užtikrintas jų veiklos skaidrumas ir nešališkumas, o visuomenei gali kilti abejonių dėl jų atliekamų veiksmų objektyvumo, dėl to, galimas reputacinių rizikų atsiradimas ne tik konkrečiai įstaigai, bet ir viso viešojo sektoriaus diskreditavimas.

IŠVADA:

Atsižvelgiant į tai, kad įtraukus į Viešųjų pirkimų komisiją tiesioginio pavaldumo santykiais susijusius Trakų rajono savivaldybės tarnautojus gali būti sukuriama sąlyga įtakoti komisijos priimamų sprendimų objektyvumą, o ilgalaikis darbas vienoje pozicijoje sudaro prielaidas korupcinio pobūdžio ryšiams atsirasti, o taip pat, neužtikrinus efektyvios interesų derinimo kontrolės ir atitinkamų VPIDĮ nuostatų įgyvendinimo, gali kilti rizikos, susijusios su sprendimų priėmimo šališkumu.

PASIŪLYMAI:

Trakų rajono savivaldybės administracijai siūlytina teisinėmis / organizacinėmis priemonėmis užtikrinti, kad į Viešųjų pirkimų komisiją nebūtų paskiriami asmenys, susiję tarpusavyje tiesioginio pavaldumo santykiais, būtų vykdoma pirkimų procedūrose dalyvaujančių asmenų / komisijų narių rotacija bei užtikrinti vykdomos interesų konfliktų kontrolės efektyvumą įstaigoje, sukuriant mechanizmą, paremtą asmenų, privalančių teikti privačių interesų deklaracijas VPIDĮ nustatyta tvarka, kontrole.

³⁹ Duomenys nuasmeninti, STT žinomi.

4. MOTYVUOTOS IŠVADOS / PASTABOS

Išanalizavus Trakų rajono savivaldybės statybos / remonto / atnaujinimo / modernizavimo / rekonstravimo rangos darbų / paslaugų viešųjų pirkimų vykdymo procesus, nustatyta, kad šiuose procesuose yra korupcijos rizika dėl šių korupcijos rizikos veiksnių:

4.1. Kritinės antikorupcinės pastabos:

4.1.1. Esantis savivaldybės vidaus teisinis reglamentavimas, susijęs su viešųjų pirkimų vykdymu, ne visais atvejais yra išsamus ir sistemiškas, todėl kyla rizika dėl galimo subjektyvaus ir nevienodo teisės normų įvertinimo bei taikymo ar piktnaudžiavimo (motyvai išdėstyti 3.1. skirsnyje).

4.1.2. Nustatyti atvejai, kai neužtikrinamas viešųjų pirkimų procedūrų, susijusių su statybos / remonto / atnaujinimo / modernizavimo / rekonstravimo rangos darbų / paslaugų įsigijimu Trakų rajono savivaldybėje, organizavimu, skaidrumas ir objektyvumas, o tai gali sudaryti sąlygas riboti potencialių tiekėjų konkurenciją, sudaryti išskirtines ir / ar palankesnes sąlygas atskiriems ūkio subjektams, t. y. kelia piktnaudžiavimo ir neteisėtų susitarimų rizikas (motyvai išdėstyti 3.2. skirsnyje).

4.1.3. Tam tikrais atvejais vykdant statybos / remonto / atnaujinimo / modernizavimo / rekonstravimo rangos darbų / paslaugų viešųjų pirkimų procedūras Trakų rajono savivaldybėje, galimai nepagrįstai vykdomi „1 tiekėjo“ pirkimai ir tokiu būdu sukuriama sąlyga kilti neracionalaus lėšų panaudojimo bei konkurencijos ribojimo, neteisėtų susitarimų rizikoms (motyvai išdėstyti 3.3. skirsnyje).

4.1.4. STT vertinimu, fiksuota atvejų, kuomet galimai neužtikrinamas viešųjų pirkimų sutarčių ir papildomų susitarimų tinkamas sudarymas ir keitimas nustatant galutinę sutarties vertę, todėl gali kilti neracionalaus lėšų panaudojimo ir / ar lėšų iššvaistymo bei dirbtinai sukuriama darbų poreikio, neteisėtų susitarimų rizikos (motyvai išdėstyti 3.4. skirsnyje).

4.2. Kitos antikorupcinės pastabos:

4.2.1. Neužtikrinama efektyvi asmenų, dalyvaujančių viešųjų pirkimų procedūrose, viešųjų ir privačių interesų derinimo kontrolė, galimų viešųjų ir privačių interesų konfliktų prevencija, todėl gali kilti rizikos, susijusios su sprendimų priėmimo šališkumu (motyvai išdėstyti 3.6. skirsnyje).

4.2.2. Nepakankamai užtikrinama viešųjų pirkimų procedūrų, susijusių su statybos / remonto / atnaujinimo / modernizavimo / rekonstravimo rangos darbų / paslaugų įsigijimu Trakų rajono savivaldybėje organizavimo bei šių procedūrų vykdymo kontrolė, o tai gali sudaryti sąlygas piktnaudžiauti vykdant viešųjų pirkimų procedūras, proteguoti atskirus ūkio subjektus bei neefektyviai naudoti savivaldybės biudžeto lėšas (motyvai išdėstyti 3.5. skirsnyje).

5. REKOMENDACINIO POBŪDŽIO PASIŪLYMAI⁴⁰

Siekdami sumažinti korupcijos rizikos veiksnių įtaką Trakų rajono savivaldybės veiklos procesams, susijusiems su statybos / remonto / atnaujinimo / modernizavimo / rekonstravimo rangos darbų / paslaugų viešųjų pirkimų vykdymu, teikiame įgyvendinti šiuos pasiūlymus pagal kompetenciją:

5.1. *Pasiūlymai atsižvelgiant į kritines antikorupcines pastabas:*

5.1.1. Siekiant Trakų rajono savivaldybės vidaus teisinio reguliavimo aiškumo ir sistemiškumo, Trakų rajono savivaldybės administracijai siūlytina, tobulinti atitinkamų vidaus teisės aktų nuostatas pašalinant skirtinguose teisės aktuose įtvirtintus prieštaravimus, susijusius su viešųjų pirkimų vykdymo neskelbiamos apklausos būdu kriterijais ir rinkos tyrimo atlikimo procedūromis (dėl kritinės pastabos Nr. 4.1.1.).

5.1.2. Trakų rajono savivaldybės administracijai, siūlytina organizacinėmis priemonėmis užtikrinti, jog būtų įgyvendinti Įsakymo Nr. P2E-1190 3.2. papunktyje numatyti tikslai, o rinkos tyrimų ir tiekėjų apklausų procedūros būtų vykdomos užtikrinant objektyvią potencialių tiekėjų konkurenciją, vertinant kuo platesnę potencialių tiekėjų imtį, kad būtų išvengta bet kokių galimų išskirtinių ir / ar palankių sąlygų formavimo atskiriems ūkio subjektams ar net tokių galimų sąlygų sudarymo regimybės (dėl kritinės pastabos Nr. 4.1.2.).

5.1.3. Siekiant mažinti neskelbiamos apklausos būdu vykdomų pirkimų iš vieno tiekėjo, kurie patys savaime yra korupciniu požiūriu rizikingesni, skaičių, Trakų rajono savivaldybės administracijai siūlytina pirkimų planavimo dokumentuose numatyti konkretų skaitinį rodiklį, kuriuo vadovaujantis būtų ribojamas neskelbiamos apklausos būdu iš vieno tiekėjo vykdomų pirkimų skaičius. Taip pat, siūlytina įdiegti drausmine / tarnybine atsakomybe pagrįstą paskesnės viešųjų pirkimų procedūrų kontrolės mechanizmą savivaldybėje (dėl kritinės pastabos Nr. 4.1.3.).

5.1.4. Trakų rajono savivaldybės administracijai siūlytina teisinėmis ir / ar organizacinėmis priemonėmis tobulinti sutarčių vykdymo priežiūros mechanizmą, įtraukiant į sutarčių atnaujinimo / pratęsimo procedūras už savivaldybės biudžeto vykdymą bei lėšų apskaitą ir biudžeto finansinių išteklių kontrolę bei viešųjų pirkimų planavimą bei keičiamų sutarčių vykdymą atsakingus savivaldybės administracijos tarnautojus (dėl kritinės pastabos Nr. 4.1.4.).

5.2. *Pasiūlymai, atsižvelgiant į kitas antikorupcines pastabas:*

⁴⁰ Vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 str. 9 d. prašome, per tris mėnesius nuo šios analizės išvados gavimo dienos, viešai paskelbti savo interneto svetainėje informaciją, kaip yra ar bus įgyvendinami šioje išvadoje pateikti pasiūlymai, ir pateikti Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai nuorodą į šią informaciją.

5.2.1. Trakų rajono savivaldybės administracijai siūlytina teisinėmis / organizacinėmis priemonėmis užtikrinti, kad į Viešųjų pirkimų komisiją nebūtų paskiriami asmenys, susiję tarpusavyje tiesioginio pavaldumo santykiais, būtų vykdoma pirkimų procedūrose dalyvaujančių asmenų / komisijų narių rotacija bei užtikrinti vykdomos interesų konfliktų kontrolės efektyvumą įstaigoje, sukuriant mechanizmą, paremtą asmenų, privalančių teikti privačių interesų deklaracijas VPIDĮ nustatyta tvarka, kontrole (dėl kritinės pastabos Nr. 4.2.1.).

5.2.2. Trakų rajono savivaldybei siūlytina tobulinti teisinį reglamentavimą įtvirtinant konkrečias prevencinę pirkimų kontrolę atliekančio asmens teises ir pareigas, funkcijas, įgaliojimus, atskaitomybę ir jo vykdomos kontrolės procedūrų terminus bei teisinėmis / organizacinėmis priemonėmis tobulinti vykdomos paskesnės viešųjų pirkimų procedūrų kontrolės mechanizmus, o siekiant savivaldybės vykdomų viešųjų pirkimų procesų viešumo bei skaidrumo, konkrečiu pasirinktu periodiškumu vykdyti minėtos srities vidaus / išorės auditus ir viešinti atliktų auditų rezultatus (dėl kritinės pastabos Nr. 4.1.5.).

Direktoriaus pavaduotojas

Elanas Jablonskas

Tomas Motieka, tel. +370 635 36 340, el. p. tomas.motieka@stt.lt

Rengėjo Tomo Motiekos, tiesioginis vadovas Domantas Lukauskas, tel. +370 656 60933, el. p. domantas.lukauskas@stt.lt

ANALIZUOTŲ TEISĖS AKTŲ IR DOKUMENTŲ SĄRAŠAS**I. ATLIEKANT KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĘ ANALIZUOTI TEISĖS AKTAI:**

1. Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas;
2. Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymas;
3. Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas;
4. Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymas;
5. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas;
6. Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. 1S-97 (Viešųjų pirkimų tarnybos 2022 m. gruodžio 30 d. įsakymo Nr. 1S-238 redakcija) „Dėl mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo patvirtinimo“ aptvirtintas Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašas.

II. ATLIEKANT KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĘ ANALIZUOTI IR VERTINTI TEISĖS AKTAI, DOKUMENTAI IR INFORMACIJA:

1. Trakų rajono savivaldybės administracijos Viešųjų pirkimų planavimo, organizavimo, atlikimo ir vidaus kontrolės taisyklės, patvirtintomis Trakų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2024 m. gegužės 14 d. įsakymu Nr. P3E-105 „Dėl Trakų rajono savivaldybės administracijos Viešųjų pirkimų planavimo, organizavimo, atlikimo ir vidaus kontrolės patvirtintų taisyklių naujos redakcijos tvirtinimo“;
2. Trakų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. gruodžio 14 d. įsakymas Nr. P2E-1190 „Dėl mažos vertės pirkimų vykdymo neskelbiamos apklausos būdu procedūrų ir atlikimo“;
3. Trakų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. balandžio 1 d. įsakymas Nr. P3E-46 „Dėl viešojo pirkimo komisijos sudėties“;
4. Trakų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2022 m. gruodžio 22 d. įsakymas Nr. P3E-357 „Dėl pirkimo organizatorių skyrimo“;
5. Trakų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2023 m. gegužės 30 d. įsakymas Nr. P3E-127 „Dėl pirkimo organizatorių skyrimo“;
6. Trakų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2024 m. kovo 25 d. įsakymas Nr. P3E-59 „Dėl Trakų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2023 m. gegužės 30 d. įsakymo Nr. P3E-127 „Dėl pirkimo organizatorių skyrimo“ pakeitimo“;
7. Subjekto interneto svetainėje skelbiama, kita tiesiogiai iš subjekto gauta ir kita viešai pasiekama bei STT turima informacija.